

KURYER LITEWSKI

W WILNIE we SRODĘ DNIA 15 WRZESNIA V. S. 1815 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE

Podług gazety petersburskiej. *Pocztą Północną*, z d. 4 wrzesnia: JO. Xieźna Golicynowa Stats-Dama Najjasniéjszych Cesarzowych, przybyła do *Czernichowa* d. 19 sierpnia, a nazajutrz w dalszą drogę, do Kijowa, wyjechała.

Od dnia 12 czerwca, do 21 sierpnia, przybyło do portu *Lipawskiego*, 156 okrętów kupieckich, a wyszło na morze 165.

Kupiec tobołski pierwszy gildy, głowa miasta, *Stefan Pilenkow*, nowemi teraz oznaczają się dowodami dobroczynności serca swego. Za podniesieniem się tam cen zbożowych, od początku tegorocznój wiosny i przez całe lato, rozdaje on bezpłatnie, dla każdej niedostatek cierpiącej familii, po półpuda maki żytniej, dla każdej osoby, na tydzień. Ubogie familje, odbierając dobrodziejstwo utrzymania życia, dziękują Opatrzności, za powierzenie dóbr człowiekowi, w którym nieszczęśliwi upatrują szafarza dobrodziejstw nieba.

Telsze dnia 2 września.

Dziś w kościele XX. Bernardynów tutejszych, odprawił się uroczysty pogrzeb zwłók JW. Ludwika Nałęcza Gorskiego Kasztelanica Półkownika i Ciwuna Retowskiego. Ostatnią tę posługę oddawali zmarłemu JW. Adam i Aniela z Gobiattów Gorscy, Chorągwo Telszewske. JO. Xie Biskup Zmudzki Józef Arnolf Giedroyc, na czele Duchowieństwa licznego, intonował żałobne pieńia do Pana zastępów. — Przybytek Pański z całą świetnością ozdobiony, napełniało najliczniejsze zgromadzenie, najdostojniejszy Obywateli, przyjaciół i familii zesłego, umyślnie przybyłych z bliskich i dalekich powiatów, dla oddania Chrześciańskiej usługi. Kazania i mowy, zastosowane do okoliczności, były do zbudowania słuchaczy i uczczenia pamiętki zmarłego, zawsze chwalebnej, bądź w prywatnym życiu, bądź w publicznym urzędowaniu. Po nabożeństwie i wielkim obiedzie, był spektakl na teatrze, nowo tu zbudowanym, na którym grali amatorowie sztukę do okoliczności stosowną.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego* zawiera, z *Paryża*, pod 29 sierpnia: „Xieź Wellington, kazał wydać na ręce Półkownika, *Olfermann*, ośm dział, zdobytych na nieprzyjaciela, które użyte będą do pomnika, mającego się wystawić dla poległego Xieźcia *Brunswickiego*. — Nie ma podobieństwa, iżby się poruszenia rewolucyjne we *Francyi* przędko usmierzyć miały. Dotąd jeszcze duch narodu mocno jest podzielony, a niezgoda bar-

dziej się zwiększa, niż zmniejsza. — W *Brugge* wyznaczony został sąd wojskowy na pewnego Półkownika hannowerskiego. — *P. Lorcré*, znajomy z pism swoich w nauce prawa, mianowany został przez N. Cesarza *Rossyjskiego* Radcą tajnym. — *Fouché* z trzeciego jeszcze departamentu, to jest z departamentu *Corrèze*, obrany został Członkiem Izby Deputowanych. — Hrabia *Blacas*, który z *Londonu* wyjechał, udaje się do *Neapolu*. — Wielu tutejszych mieszkańców nie chcieli ścierpieć, iżby obcy żołnierze lukę u nich palili; ale wezwał ich Prefekt, aby się tej konieczności poddali.

Paryż, d. 31 sierpnia. Marszałek *Moncey* (Xieź *Conegliano*) mianowany był, jako najstarszy z Marszałków Francuzkich, Prezydentem sądu wojskowego, na Marszałka *Neya*. Nieprzyjął on tego miejsca. Zawczora zaś wyszedł wyrok królewski, w którym wyrażono: „Zważywszy, że wzbronienie się Pana Marszałka *Moncey*, przypisané być może tylko duchowi oporu i niekarności, co tém bardziej na ukaranie zasługuje, ile, że zupełnie innego spodziewano się przykładu po wysokim jego stopniu, jaki w wojsku zajmuje, i wcale inny sobie przykład obiecywano po zasadach subordynacji, którą szanować przez długą przeciąg służby swojej nauczyć się był powinien: Postanowiliśmy, karę tę na niego rozciągnąć, która przepisana jest na każdego oficera, któryby dla pozornych przyczyn wzbraniał się zasiadać w sądzie wojskowym, do którego byłby wezwany. Rozkazujemy zatem, iżby Pan Marszałek *Moncey* z godności swej złożony i przez trzy miesiące, jako więzień, był utrzymywany. „

Cesarze *Rossyjski* i *Austryacki*, oraz *WW*. Xieźeta opuszczają *Paryż* około 10go lub 12 przyszłego miesiąca, dla udania się na wielką rewiję wojsk rossyjskich, do *Vertus*, w *Szampanii*. Ztamąd pojedą Monarchowie do *Dijon*. W *Genlis*, o trzy godziny drogi od *Dijon*, zakładają oboz, gdzie się odbędzie rewija wojsk austryackich, które w *Burgundyi* kwaterują. Cesarz *Austryacki* uda się potem przez *Lyon* do *Medyolanu*, gdzie podług pewnych doniesień Cesarz *Jegomość Rossyjski* obecny być ma podczas koronacji *Franciszka I*, na Króla *Lombardyi*. Podług innych zaś doniesień, N. Pan, za powrótém uda się razem z Królem *Pruskim* do *Bruxelli*, na koronację Króla *Niderlandów*.

Wkrótce spodziewają się ogłoszenia ważnej urzędowej noty. — Z głównój kwatery wojska *Loary* donoszą, że dzień ś. *Ludwika*, z wielką uroczystością obchodzony był w *Bour-*

ges. — W Tulonie aresztowano pewnego człowieka, który w roku przeszłym wyspę *Elbę* często odwiedzał.

Deputacya Królestwa Polskiego, która tu przybyła, dla złożenia u stóp N. Cesarza Jmci Rossyjskiego, Króla Polskiego, hołdu przysięgi na wierność Narodu Polskiego, dnia wczorajszego otrzymała zaszczyt być przedstawioną N. Cesarzowi Jmci, który, ku większej radości Deputowanych, raczył się na tej audyencji ukazać w mundurze Jenerała Polskiego i w orderze polskim.

Podług nowego urzãdzenia, kawalerya nasza składać się będzie na przyszłość ze 47 regimentów, każdy ze 4ch szwadronów. Szwadrony nosić będą imiona kapitanów, dowódców swoich. Cała kawalerya składa się ze 2,060 oficerów i 25,286 głów. Regiment karabinierów nosić będzie imię: Karabinierów *Mon-sieur*; 1szy regiment kirysyerów: Regiment Królowéy; 2gi: *Dauphin*; 3ci: *Angouleme*, 4ty: *Berry*; 5ty: *Orleans*; 6ty *Condé*, dalsze regimenta nazywać się będą od różnych departamentów. — Z sali Marszałków wyniesiono także portrety Marszałków *Brune* i *Soulta*; zapewne wkrótce mało ich tam zostanie. — Rozpuszczeni żołnierze połączyli się w wielu miejscach w kupy rabusiów i wielkie dopuszczają się swawoli. — Jenerał *Dessoles* pochwała w rozkazie dziennym postępek jednego patrolu tutejszégó gwardyi narodowej, który w nocy na d. 28 aresztował dwóch kapralów austriackich, ci zaś, upiwszy się, jednego człowieka partykularnego niebezpiecznie, a dwóch strzelców lekko ranili. Obadwaj Austriacy do władz swoich oddani zostali. — Xiążę *Nassau* wyjechał ztąd na zaślubiny siostry swojej z Arcy Xiążęciem *Karolem*. — Wyszedł dziś głos usprawiedliwiający Marszałka *Ney*a, napisany przez Adwokata *Berryer*. Obrona kończy się tém przywiedzeniem, że *Ney* w czasie przeyscia do *Bonapartego*, nie przy zupełnym znajdował się rozumie. — Zawczora przybył tu sławny snycerz *Canova*. — Austriacki Jenerał, *Bubna*, ogłosił w *Lyonie*, że wszyscy żołnierze francuzcy, którzy korpusy swoje opuścili, jeżeli w przeciągu 3ch dni z *Lyonu* nie oddalą się, do *Węgier* zaprowadzeni będą. — Fałszywa jest pogłoska, że Xiążę *Angouleme* już tu powrócił. Wyjechał on d. 25 sierpnia z *Bordeaux*, i miał się udać ku *Hiszpanii*. — N. Cesarz Jmci Austriacki, z synem swoim następcą tronu i Arcy Xiążęciem *Ludwikiem*, odwiedzili dzisiaj N. Króla Jmci. Hrabowie *Archambeaud de Perigord* i *Escars* wyniesieni są przez Króla do godności Xiążęcey. — *Lavalette* wybrany został w departamencie *Izery*, na Członka Izby deputowanych.

Gazety nasze zawierają, z *Nismes*, pod d. 23 sierpnia, co następuje: „Zbrodnie, jakie w dniach 19, 20 i 21ym sierpnia, w *Nismes* popełnione zostały, przyspieszyły podobno przybycie wojsk obcych. Weszła tu dziś przednia straż austriackiego korpusu 5,000 ludzi. Jutro weyda dalsze części tego korpusu. — Obecność wojsk sprzymierzonych ma

teraz zbawienny wpływ na utrzymanie porządku we *Francyi*.

Awenion, d. 24 sierpnia.

Kawaler *Stahl* wyznaczony jest gubernatorem austriackim departamentów *Drôme*, *wyższych i niższych Alp* i *Vaucluse*; a Hrabia *Kaunitz*, w *Awenionie*, jako Kommissarz Rządowy w departamencie *Vaucluse*.

W departamencie naszym zachodziły dotąd liczne bezprawia, rabunki i okropności. Między innemi snuła się dotąd banda ze 12 ludzi, którzy bez żadnej przeszkody wielkich się niegodziwości dopuszczali, a nikt ich oskarżyć nie śmiał. C. K. Austr. Major, Hrabia *Paar*, który tu dowodzi wojskiem austriackim, przesłał do tutejszego Mera list, w którym oświadcza: „Ze sprzymierzeni przybyli dla przyniesienia *Francyi* pokoju; że wszystkie uzbrojone kupy i bezprawia rewolucjonistów, które się codziennie odnawiają, i do anarchii przywieść mogą, w żadnym względzie cierpiane być nie mają; że nienawisć i chęć zemsty wygasnąć powinny. Z zaś (kończy ten list) spostrzegamy, że od czasu powrotu Króla Francuzkiego głos *Ludwika XVIII* nie jest słuchany; a rozkazy jego nie biorą skutku. Wszelkie więc zgromadzania się po godzinie 9tej wieczorem, zakazane są od-tąd w *Awenionie*. Każdy, ktoby niespokojnie postępował, albo się lżyć innych dopuszczał, ma być natychmiast przez patrole aresztowanym... „

Bordeaux, d. 24 sierpnia.

Gdy się tu zebrało wielu wojskowych, którzy noszą trójkolorowe kokardy i inne znaki fakcyi rewolucyjnych, zalecił przeto Jenerał *Viomenil*, w rozkazie dziennym: iżby wszyscy żołnierze, którzyby się z trójkolorową kokardą ukazywali, niezwłocznie przed sąd wojskowy stawieni byli, a żołnierze, nie mający białej kokardy, mają być aresztowani.

Tulon, dnia 20 sierpnia.

Murat ukrywał się od dawnego czasu w jednym domu prywatnym, gdzie, naturalnie, dawniejszego stanu osoby jego nikt nie szukał. Rozumieją teraz, że wszystkie pogłoski, jakie się dotąd o nim rozchodziły, własnym jego były wynalazkiem, przez agentów jego rozsiewanym, dla odwrócenia wszelkiego o nim podejrzenia. Mówiono, że się tuła po górach; jeździ, jako kupiec; i t. d., a tymczasem kazał się starać u dworu wiedeńskiego o pozwolenie przebywania u żony swojej w *Gratz*. Co, gdy nastąpiło, siadł na okręt, i popłynął do *Tryestu*. Synowiec jego *Bonnafoix Murat* i *P. Gruchet*, jeden z dawniejszych jego agentów, aresztowani, dotąd jeszcze znajdują się w zamku *If*.

W gazecie berlińskiej czytamy, z *Paryża*, d. 31 sierpnia: „N. Cesarz Jmci Rossyjski był na obiedzie, d. 28, w *Groos-Bois*; Xiężna *Wagram* była gospodynią na tej uroczystości.

Dawniejszy Radzca stanu *Defermont*, który w wiejskim domu swoim, w *Tourbenoir*

dotąd zostawał, otrzymał rozkaz, wyjechać do *Bretanii*, gdzie dobra posiada. — Pewny młody lycencyat, który chciał wykonać przysięgę na Adwokata, nazywał się *Piotr Brutus M.* Urząd uczynił zarzut, iż, kto się poświęca nauce prawa, oczyszczony być powinien z rewolucyjnych imion. Wezwano więc *P. Piotra Brutusa*, iżby się wprzód dał ochrzcić, nim przystąpi do wykonania przysięgi. — W *Korsyce* zaszły niejaki zaburzenia, nim wypata do posłuszeństwa Królowi powróciła. — W *Calais*, handel znowu podnosić się zaczyna; przybywa tam codziennie wielka liczba statków przewozowych. — Wiadomo teraz, że Król posłał rozkaz Jenerałowi *Rapp*, iżby wojska swoje odprawił i rozpuścił. Rozpocznie on czynność tę d. 1 września, i starać się będzie ukończyć ją, jak najszybciej, łącznie z Jenerałem austriackim, Xiążciem *Hohenollern*, który w okolicy téj korpusem oblegającym dowodzi. Poczem gwardya narodowa strażburska ma odbywać służbę wojskową w tej twierdzy. Nadzieja, że sprzymierzeni, po użyciu pomierzonych środków, *Alzacyą* opuszczą, nie zdaje się utrzymywać.

Paryz, dnia września. — Xiążę *Angouleme* zagaił stosowną mową otwarcie kolegium obierczego departamentu *Gironde*. — W mowie, którą miał *P. Chateaubriand*, jako prezydent kolegium obierczego departamentu *Loiret*, uważają jedno miejsce, które Xięciu *Otrante* wojnę wypowiadać się zdaje. Tycze się ono wolności druku. „Uciskają, rzekł mowca, wolność druku, a zwołują reprezentacyą narodową. A jednakże tak ściśle zachodzi związek między dwiema temi częściami machiny konstytucyjnej, że dzielność pierwszej obudza drugą — We *Francyi* zniwo tegoroczne nader jest obfite.

Szwajcary

Gazeta berlińska, pisze z *Bazyli* pod d. 30 sierpnia: „*Huninga*, wzorowe dzieło *Vaubana*, po dziesięciodniowym szturmie znajduje się teraz w mocy sprzymierzonych. Twierdza ta od założenia swego, w roku 1679, nigdy zdobytą nie była; a teraz, z pociechą wszystkich mieszkańców *Bazyli*, podobno zniszczoną zostanie. — Jutro zgromadzi się cały korpus wojsk oblegających pod *Huningę*, dla odprawienia uroczystego *Te Dum*. Wojsko i artyllerya mają być przeznaczone do oblężenia innej twierdzy, i niezwłocznie tam wyruszą. Nie wiadomo jeszcze, czy teraz *Belfort*, czy *Neubreysach* pierwsze z kolei będą. — Załoga *Huningi*, wynosiła jeszcze do 3,000 ludzi, najwięcej z gwardyi narodowych. Wczoraj zrana odprawił Arcy Xiążę *Jan* wjazd swój do *Huningi* na czele 8,000 *Austriaków*, *Wirtemberczyków*, *Hessów* i *Szwajcarów*. Pozamykano teraz bramy *Huningi*, dla przetrzysania domów i wyszukania ukrytych rzeczy.

Państwo Kościelne.

Podług gazety wiedeńskiej, *Oester. Beob.*, d. 12 sierpnia, kardynał *Fesch* i pani *Letycya Bonaparte* do Rzymu przybyli. — Karol IV, Król hiszpański, d. 17 sierpnia, w podróży swej do Rzymu, przez *Bononiję* przejeżdżał. Tegoż dnia sławny snycerz, *Canova*, który do *Londonu* wezwanie otrzymał, z bratem swym

Xiędzem i gońcem angielskim, również przez *Bononiję* przejeżdżał. — W *Rzymie*, z 13go na 14ty, Kardynał, *Franciszek Marya Pignatelli*, życie zakończył. — Rząd papieski, przez wyrok z dnia 20 lipca, zniósł używanie tortur, równie w śledzeniu i dobadywaniu się prawdy, jakoteż w celu wymierzenia kary, i na drugi z tych przypadków, karę sześciomiesięcznego więzienia postanowił. — D. 12 sierpnia ukazał się edykt kardynała sekretarza stanu, przeciwko zgromadzeniom złe myślących, w prowincjach *Maritima* i *Campagna*, a w nocy z 16go na 17ty, oddział, 500 strzelców liczący, z pierwszego regimentu papieskiego, pod dowództwem pólkownika *Bonfigli*, tamże poszedł, w celu przywrócenia spokoyności i porządku w pomierzonych prowincjach. — Izraelci z legacyy i marchiv, wysłali deputacyą do Rzymu, złożoną z *PP. Salomona Davida* rabina *Vecchio* z *Lugo* i *Benjamina Minerbi*, kupca z *Ferrary*, którzy, po złożeniu swojego uszanowania kardynałowi sekretarzowi stanu, w niedzielę, d. 20 sierpnia, prezentowani Oycu s., z wiaściwą jemu łaskawością przyjęci byli.

Gazeta paryzka, *Journal des Débats*, donosi z Rzymu pod 5 sierpnia: „Od niejakiego czasu sekretaryat stanu bardzo jest zatrudniony, a najmniejszą nie przeciska się wiadomość o celu jego zatrudnień. Domysł ją się, że tam pracują nad urządzeniem, tyczącem się karności, w prowincjach, Stolicy s. powrotnych, które bardzo ma ograniczyć władzę delegowanych, teraz w nich sprawowanie administracyi mających. Wszystkie interesa przeniesione będą do Rzymu, jako spólnego środka; a tak zapewnioną stanie się ucieczka od samowolności i nadużyć władz miejscowych. — U byłego konsula *neapolitańskiego*, albo raczej, ajenta *Murata*, znaleziono wielką liczbę xiążek *frankmasonskich* i innych towarzystw tajemnych. Urząd inkwizycyi s. rozkazał xiążki te spalić na miejscu publicznem przez kata.

Królestwo Sardynskie.

Podług gazety wiedeńskiej, *Oester. Beob.* gazety turyńskie umieściły następujący list *F. M. L.* do Ministra wojny królestwa *Sardyńskiego*, *Margrabiego St. Marzano*, d. 16 sierpnia pisany: „Ponieważ wojsko pod dowództwem moim ciągle marsz do *Prowancyi* odbywa, i gdy ja sam dnia jutrzejszego ziemię *Piemontską* mam opuścić, przeto czuję się obowiązany, wyrazić najwyższą mą wdzięczność, za tyle dowodów staranności o potrzeby i wygody, a razem za tę uprzejmość, jakiej wojska austriackie w przechodzie swym doświadczały.

Taż gazeta donosi z *Turynu* pod 14 sierpnia: *Lucyan Bonaparte* prosił *K. J.*, aby na słowo honoru, iż na każde wezwanie stawieć się będzie, albo też, jako jeniec w towarzystwie austriackiego oficera, do Rzymu mógł pojechać, gdzie jego małżonka ciężko jest chora. Odpowiedziano mu, iż względem tego odnieść się należy do wysokich sprzymierzeńców w *Paryżu*. — Dwór nasz przez posła austriackiego, *Hrabiego Stahremberg*, uwiadomiony został, że Cesarz *Jmć Austriacki*, w podróży do państw swoich we *Włoszech*, z N. małżonką swoją, z *Wiednia* przybywającą, zjadą się w *Turynie*.

Królestwo Lombardzkie.

Gazeta paryzka, *Journal des Débats*, donosi z *Meodyolanu*, pod 12 sierpnia: „Z przyczyny rozruchów, w *Bononii* zaszłych, do których powodem były niedostatek i drogość chleba, rząd surowe przedsięwziął środki przeciw-

ko piekarzom, którzy kramki swę pożamykali, oraz zabronił zupełnie wywozu pszenicy. W tymże czasie największą zagroził surowością każdemu, ktoby pod pozorem niedostatku albo drożyzny żywności, godził na zamieszanie spokojności publicznej, i nowę wszczynał rozruchy.

W gazecie *Korespondenta hamburskiego* czytamy z *Medyolanu* pod 26 sierpnia: dnia 22 tego miesiąca Królowa *Sardyńska*, wśród radośnych okrzyków, do *Genui* przybyła. — Król *Obojey Sytylii* wyrokiem swym postanowił, iż wojsko *neapolitańskie* w czasie pokoju, wynosić ma 60,000 ludzi. — W roku 1814 ludność miasta *Neapolu* wynosiła 327,104 dusz. — Wszyscy prawie *Xiążęta włoscy*, mają się zgromadzić do *Medyolanu* na koronacyą Cesarza: mówią nawet, że i *Papież* ma się na tym obchodzić. — W okolicach *Voghera* straszliwe burze i powodzie wiele szkód zrzędziły: poznosiły domy, a wielu ludzi utraciło życie.

WIADOMOSCI ROZMAITE

(Z gaz. *rysk. Zusch.*) Francuzki Minister policyi, *Fouché*, miał podać Królowi drugi raport o stanie *Francyi*, który w mocniejszych jeszcze wyrazach jest napisany, aniżeli pierwszy, i maluje w nim smutny obraz państwa, w którym Król, ani bezpiecznego wojska, ani przychylnych sobie urzędników, ani też dochodów nie ma. Zdaje się, że *Fouché* ma zamiar połączyć ministerium spraw wewnętrznych z ministerium policyi, ale dwór jest temu przeciwny. — Zapewniają, że *Eugeniusz Beauharnois* otrzyma wynagrodzenie swoje od *Francyi*, ale nie od *Niemiec*, które żadnych obowiązków dla niego nie mają. — *Gazeta Morning - Chronicle* zapewnia, że w niektórych departamentach *Francyi* południowej, obwołano Królem *Xięcia Angouleme*, pod imieniem *Karola X* — *Xiążę Hardenberg* i *Hrabia Gneisenau* obadwaj są chorzy, co szkodliwy wpływ mieć może na bieg układów *Niemiec Północnych* — Dowódzca twierdzy *St. Fiorenzo* w *Korsyce*, zamordowany został od pospólstwa za to, że się wzbraniał przyjąć trójkolowę chorągwi. Dla przywrócenia zupełnej spokojności na tej wyspie, pójdzie tam 3000 ludzi wojsk sprzymierzonych. — *Gazety Szwajcarskie* piszą, że podług powieści trzech żołnierzy, którzy od wojska *Loary*, do *Bazyli* przybyli, wojsko to powiększyło się do 160 tysięcy ludzi, a *Jenerał Lecourbe*, sam jeden, ma 50 tysięcy. — W wiosce jednéj, nie daleko *Orleanu*, zamordowaną została placówka pruska i dowodzący nią oficer. Rozstrzelano sprawców, a wieś karę pieniężną zapłacić musi. — W *Węgrzech*, przez wezbranie rzeki *Wag*, całe wioski poruynowane zostały. Jedną z przyczyn, które *Bonaparté* mineił być powodem powrotu jego do *Francyi*, było i to, że go na wyspę *ś. Heleny* przenieść chciano. — *Papiery skarbu angielskiego* znacznie spadły: przypisują to niepomyślnym nowinom, które z *Jndyy wschodnich* odebrano. — *Gazeta Morning Chronicle* utrzymuje, że *Bonaparté* będzie bardzo łatwo się na bat, w czasie spokojnego powietrza, uciec z wyspy *ś. Heleny*, i udać się potem na okręt amerykański; a w ten czas Panowie do *Admiralicyi* należący

dowodzić będą, że nikt, nie podobnego przewidzieć nie mógł, i t. d. — *Mniemana przez Talleyranda i Fouché* podpisana nota, o której autentyczność gazety angielskie czynią sobie zarzuty, zawiera następujące miejsca, które tem mocniej zastanawia, jeżeli je porównamy z postępowaniem Francuzów w *Niemczech* i *Hiszpanii*: „Nienawisć i zła chęć przeciwko *Burbonóm* we *Francyi* nadto już są wielkie, iżby jeszcze oburzać wszystkie serca, dając uczuć narodowi największe straty i najgłębsze poniżenie. Jakież poniżenie mocniej uderzającym być może, iako widzieć, w czasie pokoju, wszystkie departamenty poddane gubernatorom cudzoziemskim! na cóż więc wyzyskać można, iako na rozłożenie wojsk obcych po całym kraju! „ — Wojsko poddało się *W. K. Mości*; ale jeszcze ono tam istnieje. Powinniśmy się wyraźnie z tego wytłumaczyć. Cokolwiek jeszcze zostało wojska, wszystko samego tylko pokoju i spokojności publicznej oddycha żądzą. Zgromadzenie się jego, nie tylko żadnem złem nie jest, owszem nie dopuszcza szerzeniu się złego. Powrót żołnierzy na łono narodu nie będzie niebezpiecznym, jeżeli zakończenie wojny wróci ludowi sposobność, oddania się zwyczajnym swym zatrudnieniom, ale póki to nie nastąpi, i póki nie ustanie burzenie się ludu, a posłuszeństwo przywróconem nie będzie, póty mieszanie wojskowych z obywatelstwem równie do brém będzie, jak olej lać na ogień. „

— *Ney* na śmierć skazany został; on zaś apelowwał, ale się tem nie uratuje. Sędziami jego byli; *Massena*, *Augereau* i *Jourdan*.

— W *Wiedniu* uważają za rzecz blizką, wojnę z *Turkami*. — Podług doniesień ze *Strasburga* ciągle jeszcze opasane są twierdze w *Alzacyi*. Podług innych zaś wstrzymane kroki nieprzyjacielskie przeciwko *Landau*.

Jedna z gazet londyńskich zawiera, nie bez dowcipu, przedczasowe nowiny: „Odebrano listy z *Plymouth* pod 7 sierpnia 1816, i z wyspy *ś. Heleny* pod 18 czerwca 1816, w których obszernie opisaną jest ta niespodziewana nowina, że w dniu naostatku pomienionym, właśnie, gdy załoga wyspy *ś. Heleny* rocznicę bitwy pod *Waterloo* uroczystie obchodzić miała, *Bonaparté* nagle zniknął. Od niejakiego czasu snuły się już około tej wyspy amerykańskie okręty, kilka ich nawet na kotwicach w zatoce stanęło, a znajdujący się na nich lekarze pytani byli przez *Bonapartégo* o radę, stosownie do danego mu w tej mierze pozwolenia od Rządu Angielskiego; podobniejsi oni jednak być mieli do oficerów grenadyerskich, aniżeli do Doktorów Medycyny. Nikt nie wie, gdzie się on znajduje, albo gdzie się obrócił: jedni rozumieją, że się udał do *Ameryki południowej*; drudzy, że do *Indyy wschodnich* &c. Ukłon mój (kończy ten list) proszę oświadczyć Panu *John Bull* i szanownej jego famili!

— Rozumieją, że kilku główniejszych przyjaciół nowej konstytucyi, którą *Pruszy* otrzymać mają, nieśaskę Króla na siebie ścigali.

AKTA KONGRESSU WIEDENSKIEGO.

(z Gazety petersburskiej, le Conservateur Impartial — Ciąg dalszy.)

Dokończenie o związku Niemieckim.

Prawidła mające się zachować względem
większości głosów

59. Wątpliwosć, czy ta lub owa sprawa ma być rozstrzygnięta przez zgromadzenie powszechne, podług prawideł wyżej opisanych, rozwiązywaną ma być na zgromadzeniu zwyczajnem, większością głosów.

Toż zgromadzenie przygotowuje projekta uchwał, mających się podać do zgromadzenia powszechnego, przeloży mu to wszystko, cokolwiek będzie potrzebne do przyjęcia, lub uchylenia tych uchwał. Stanowić się będzie wszystko większością głosów, równie na zgromadzeniu zwyczajnem, jak i na zgromadzeniu powszechnem, z tą różnicą, iż na zgromadzeniu zwyczajnem dostateczną jest większość bezwzględna (absolue), na zgromadzeniu zaś powszechnem, dla utworzenia większości dwie trzecie głosów są potrzebne. Kiedy się znajdzie równość głosów na zgromadzeniu zwyczajnem, prezydujący rozstrzygnie wątpliwosć. Ilekroć jednak rzecz będzie o przyjęcie albo odmianę praw głównych, ustaw porządkowych, praw osobistych, albo rzeczy religijnych, prosta większość głosów nie będzie dostateczną, ani na zgromadzeniu zwyczajnem, ani na zgromadzeniu powszechnem.

Seym jest niestającym. Jeżeli jednak sprawy, do rozważenia jego podane, zostaną ukończone, może być odroczone do pewnego czasu, ale nigdy dłużej, jak na cztery miesiące.

Wszystkie urządzenia dalsze, dotyczące się odłożenia i załatwienia spraw nagłych, któreby się zdarzyć mogły w czasie odroczenia, zachowane być mają do seymu, który zajmie się niemi w czasie układania ustaw porządkowych.

Porządek głosów.

60. Co do porządku, jakim wotować będą członkowie związku, stanowi się: iż póki seym zatrudniony jest układaniem ustaw porządkowych, żadnego nie będzie w tym względzie prawidła; i jakiegokolwiek trzymać się w tym będą porządku; bynajmniej to nie może ani ubliżyć któremukolwiek z członków, ani stawać się prawidłem na przyszłość. Po ułożeniu ustaw porządkowych, seym zastanawia się nad sposobem urządzenia tego przedmiotu przez prawidło wieczyste, w czem, jak najmniej ma się seym oddalać od prawideł dawnego seymu, a mianowicie od uchwały deputacji cesarstwa roku 1803. Jakikolwiek ustanowi się porządek, zgoda to wpływać nie będzie, ani co do stopnia, ani co do pierwszeństwa członków związku, w tém, co nie należy do ich stosunków z seymem.

Miejsce seymu we Frankforcie.

61. Miejscem seymu będzie miasto Frankfort nad Menem. Dzień 1szy września 1815 przeznaczony na jego otwarcie.

Ułożenie praw głównych.

62. Pierwszym przedmiotem zatrudnień seymu, po jego otwarciu, będzie ułożenie praw głównych związku i jego ustaw porządkowych, co do stosunków zewnętrznych, wojennych i wewnętrznych.

Utrzymanie pokoju w Niemczech.

63. Państwa związkowe obowiązują się bronić od wszelkiego napadu równie całe Niemcy w ogólności, jak i z osobna każde państwo swojego związku, oraz zaręczają sobie na wzajem wszystkie te posiadłości, które są w tym związku objęte.

Kiedy przez związek będzie wydana wojna, żaden członek nie może wchodzić w oddzielne z nieprzyjacielem układy, albo zawierać pokoju, lub rozejmu, bez zgody innych członków.

Członki związku, zachowując sobie zupełnie prawo wchodzenia w przymierza, obowiązują się wzajemnie nie przyjmować na siebie żadnego obowiązku,

wymierzonego przeciwko bezpieczeństwu związku, albo państw oddzielnych, związek ten składających.

Państwa związkowe obowiązują się nawzajem, pod żadnym pozorem nie wydawać sobie wojny, ani poszukiwać nieporozumień swoich mocą oręża, ale podawać je do seymu. Seym użyje pośrednictwa przez wyznaczoną kommisją. Jeśli ta kommisya nie potrafi załatwić, a stanie się potrzebnym wyrok sądowy; będzie do tego wyznaczony sąd austregalny (austregal-instanż), dobrze urządzony, któremu strony prawujące się poddać się mają bez appellacyi.

Urządzenia szczególne aktu związkowego.

64. Artykuły, objęte pod tytułem *urządzeń szczególnych* w akcie związku Niemieckiego, tak, jak są załączone w oryginale i tłumaczeniu francuzkiem do niniejszego traktatu powołanego, będą miały moc i wagę taką jakby były, co do słowa, do tego aktu wpisane. (Ciąg dalszy w następujących numerach.)

WIADOMOSC GOSPODARSKA

(Z gazety Krakowskiej)

Sposób wapnienia pszenicy do siewu dla uniknięcia rdzy, zarazy śnieci, od lat dwudziestu doświadczony.

Do dziesięciu korcy pszenicy bierze się trzy garce wapna niegaszonego w kamieniach, jak można najswieższego: te kamienie tłuką się na proch, jak można nymieley; lecz w ten czas dopiero, jak się już ma wapnie pszenicę, aby potłuczone wapno na powietrzu, a osobliwie w miejscu wilgotnem, nie leżało: boby się w części zgasło, i skutek w wapnieniu pszenicy byłby zawodny. Utlukłszy tak wapno, sypie się pszenicy po ćwierci na raz na podługę deskami wyłożoną; każdą ćwierć pszenicy posypując garścią prochu wapiennego; jak już tym sposobem pszenica do siania przeznaczoną przesypaną będzie; dwóch ludzi szuflami mieszaia, a bardziej z kupy na drugą szuflami przegarnia, i w ten czas trzeci wodą konewką ogradową polewa, i to przegarnowanie pszenicy tyle się razy powtarza, aż każde ziarno wodą zmoczone, prochem wapiennym oblane będzie. Kto by nie miał konwi z durszlakiem ogrodowey, będzie wodą, jak do zamiatania kropi; lanie gwałtowne z konwi splukując z ziarna pyłek szkodliwy.

Skończywszy polewanie, pszenicę na kupę zgarnia się, tak, aż do zagrzanja, zostaje.

Naylepiey wapnić pszenicę dziś na jutro, a rano zaraz siał.

Uwaga: Ponieważ pszenica wodą polaną i wapieną grzaniem napecnieje, trzeba w sianiu nie być skąpym i siał gęsto.

Wapnienie także pszenicy nie tylko od śnieci, jak W. Jan Schmieden, od którego mam udzielony sposób, lecz, od mgły, która pospolicie grunta pszeniczne, żytnie, nadwiślańskie zaraza, broni i ochrania.

Gospodarując bowiem we wsi nadwiślańskiej, w której zawsze oziminy zarazało, po wapnieniu bawiać lat kilkanaście, śnieci, ani zarazy nie doznał, a teraz od lat pięciu koło Krakowa wapnienie od roku 1810 zachowując (choć lata 1811, 1815 szczególnie mokre były) naypiękniejszą bez śnieci, co sam świadczyć mogę, zebrał pszenicę.

W Krakowie dnia 6go września 1815 r.
Piekarski.

3 Od komisyyi Wileńskiego Prowiantskiego Depo wzywają się życzący sobie podjąć się dostarczenia dla niej drew jednopolanowych sosnowych na rok do 300 sażni, iżby przybywali do Komisyyi na terminy 1szy dnia 6, 2gi dnia 10go, a ostateczny dnia 15 terażniejszego miesiąca września, z obowiązkiem, iżby przychodzący przynosili z sobą do Komisyyi dostateczne ewikcye. Dnia 2 września 1815 roku, Nro 7723 Radzca Wojenny Tretiakov.

3 Gdy na skutek postanowienia Rządzącego Senatu i Sądu Głównego Lit. Wileń: zgo departamentu do zawiadywania massą majątku Briotowskiego, JW. Piotr Horn Konsyliarz stanu i Kawaler Orderu s. Anny 2 Klasy za Kuratora naznaczony został: przeto uwiadomiamia się ci wszyscy, którzy z wyrażoną massą Briotowską mają interessa, ażeby do JW. Horna, jako naznaczonego Kuratora, w mieście Wilnie mieszkającego udawać raczyli. Na przypadek zaś nieznaidywania się JW. Horna w Wilnie, uproszony i umocowany jest od niego WJP. Symon Malewski Kolleski Sowietnik, który interessa i rachunki z massą Briotowską zachodzące ułatwiać będzie. Takowe uwiadomienie podając do Gazety Kuryera Lit. jako Plenipotent własną podpisując ręką w Wilnie dnia 7 września 1815 roku. Wincenty Nowicki Regent.

1. N. 53. Sąd Graniczny Taxatorsko Exdywizorski wyrok swój oczewisty w dniu 6tym idącego miesiąca, między Kredytorami JW. Stanisława, Józefa Judyckiego, w dobrach Kamieniu, zapadły od zaczętej w dniu tymże Promulgaty, a w dniu ponizey wyrażonym skończoney ogłoszwszy, gdy do przysłuchania onego wiele nie obecnych stron dostrzegł; zatym, aby strony pomienionym Dekretem objęte niewiedomością o Promulgacie Dekretu niewymawiając się, zwykle następującey w sprawie konkursu ammissyi nie ulegli, wiedzieć daje, iż wszyscy JW. Stanisława Judyckiego (przez oycę jego) wierzyciele, na rzetelności swoich należności mają sądzone przysięgi; które w przeciągu sześciu tygodni w miejscach przyległych swojemu mieszkaniu wykonać są obowiązani, pod utratą sądzoney rzeczy, i że Protokół dekretowy w Sądzie Głównym Gubernii Mińskiej drugiego Departamentu złożony będzie, a między tym kancelarya Sądu Exdywizorskiego dla wydania Excerptu stronom w miejscu bylecy exystencyi Sądu in fundo Kamienia kilka dni po zostanie — Dat w Kamieniu 1815 7bra 10. Rafał Gordziakowski Exdywizor Prezydujący. Józef Rudnicki Sędzia Normalny Ptu Bobrigo Exdywizor. Jerzy z Kalnik Soroka Ziem. Oszm. Ptu Exdywizor. Samuel Kostrowicki Sędzia Z. Miń. Exdywizor. Józef Strupiński Sędzia Grodz. Oszm. Exdywizor. Mateusz Bogucki Sądu G. L. i Exdywizor Rejent.

1. N. 176 Sąd Exdywizorski Zaslowski przez niniejszą publiczną Awizacyą daje wiedzieć: iż dzieło exdywizyi dóbr Grafa Michała Przeddzieckiego w czynnościach sądowych już się ma ku końcowi, i Dekret ze wszystkimi do Konkursu należącymi stronomi niezawodnie będzie promulgowany od dnia 21 præsens. dla wysłuchania, którego i dla wykonania decydowanych przysięg, niemniej dla wniesienia składek na opłatę skarbowych niedomków uprzednio za-

determinowanych sub extenuatione sched, aby wszyscy Kredytorowie i pretensorowie Grafa Michała Przeddzieckiego sub amissione przybywali do Zaslawia, Sąd ostrzega — D. 7 7bra 1815 w Zaslawiu: Kazimierz Piottuch Prez. Exdywizor. Józef Szyszko prezydujący Z. Wileyski Exdywizor. Michał z Korkozow Korkozowicz Ziemski Bor. Prezydent i Exdywizor.

1. N. 60 Sąd Magistratu miasta Powiatowego Kowna podaje niniejszą Awizacyą do wiadomości Obywatelów, iż w roku 1815 msca 7bra drugiego dnia, w sprawie Urodz. Frydrycha i Anny, Zuzanny, Ludwichów, Kapeluszników, miasta Kowna, z WW. JP. Piotrem Reyxem b. Burmistrzem M. Kowna, Janem Gurklem Radcą, Janem i Maryanną Kolowami Burm. Janem Szpryngierem Radcą, Anną Męcową i Anną Malawską w tymże Sądzie odbytey, uznana została przez wyrok Sądowy, licytacya domu w mieście Kownie położonego, na sposób rozliczenia się z Kredytorami i termina są do tegoż domu licytacji następne, pierwszy msca 8bra 1 dnia, drugi msca 9bra 20, trzeci w miesiącu xbrze 1 dnia, teraz idącego roku 1815, życzący nabydź takowy dom z Obywateli w pomienione termina mają się jawić do Sądu Magistratu Kownie. O tey licytacji powszechność uwiadamia się roku 1815 7bra 6 dnia Kowno.

Józef Przemieniecki Burmistrz.
Pisarz Marcin Swirski.

1. Antoni Łappa Prezydent Grodzki Oszm, Jan Ciechanowiecki Sędzia Z. Wileń, Józef Wrotnowski Pisarz Grodz Trocki, Franciszek Rychlik Sędzia Grodzowy Wilkom., Kazimierz Maczyński Sędzia Grodz. Wileń: Andrzej Bobrowicz Sędzia Grodzowy Ptu Zawiley.

Oznajmujemy tém naszym, Urzędowym, obwieszczym listem, iż w skutek wyroku Sądu Gł. Lit. Wileń. 2 Depart. w sprawie Kredytorów z W. JP. Felicjanem Bienkuńskim Szamb. b. dworu Pol. i jego Kuratorami, w roku omionym 1814, 8bra 7 d. zapadłego taxę, i Exdywizyą majątności Lubianki Sipowskiej, Gintotowskiej, z attynencyami folw. Pogir, i dalszych ruchomych, tudzież summownych Debitora własnictw w Poie Oszmian: leżących przeznaczającego. My Urzędnicy w komplecie témże wyrokiem oznaczonym za niedziel cztery od daty niniejszey do teyże Lubianki niezawodnie ziedziemy — I jako już po zaszłym pierwszo-ziażdowym wyroku, do sądenia oczewiście sprawy przystapiemy — Ażeby więc o tém Kredytorowie i Felicjan Bienkuński Debitor, tudzież jego Kuratorowie WW. Rafał Bienkuński Sędzia Graniczny Trocki, Stanisław Łokuciejewski takż były Sędzia Oszm. byli uprzedzeni, i że wszelką gotowością w oznaczonym czasie d. 4 8bra do Sądu stawali pod warunkiem nieuchronney amissyi remissą zastrzeżoney obowiązujemy — i ostrzegamy — Dat roku 1815 msca 7bra 7 d. — w temże dniu samém kopie przez Woźnego Oszmian. skiego Mateusza Lenkiewicza stronom interessowanym, w miejscu ichże posessyi i mieszkania oczewisto wręce podane, i w dniu témże przed Aktami Ziem. Oszm. Oryginał obwieszczenia zeznany — Przyjął Antoni Juraha Rejent Ziem. Oszm.

2 W domu Alexandra Słuckiego Kupca i Obywatela Wileń: w mieście Wilnie na Zarzeczcu położonym, kilka apartamentów, z pokojami i stancjami meblowanymi, do nich, wedle potrzeby staynie, wozownie, miesięcznie lub rocznie, wolne są do naiecia, a browary gorzałczany i piwny z miedzią i wszelkimi naczyniami do nich należącymi, rocznie do zaaręgowania są wolne, ktoby sobie życzył wziąć w najem, dla umówienia się o cenę i warunki, do mugrabiego w tymże domie Słuckiego mieszkającego, ma się udać.

Roku 1815 miesiąca septembra 4 dnia, Oświadczenie imieniem J.W. Jerzego Łaniewskiego Wólka Sędziego b. Mińskiego Głównego Sądu i Kawalera jako jeneralnego aktora interesów funduszowych kościelnych Jednoty wyznania Ewangelicko Reformowanego w W. Xstwie Litewskim czyniące w następnym składzie: oświadczający się będąc zagadnionym przez W. Jana Kurnatowskiego b. Ziemińskiego Smoleń Regenta, takowymże oświadczeniem idącego 1815 roku już 28 dnia w Akta Ziemińskie Wileńskie wpisanym i w drugim dodatku za Nr. 52 Gazety Kuryera Lit. domieszczonego widzi się być obowiązany nako wé Oświadczenie tąż wskazaną drogą odpowiedzieć następnie — Każdy kto rzeczono oświadczenie z za stanowieniem czytał, pewnie, że się przekonał o fałszu onego: bowiem położone na czele Familij i inne które się do funduszów na Kościoły, Szpitala, Edukacya młodzieży sposobu ku temu z Rodziców nie mającey, i dalsze obiekty wsparciu cierpiącej ludzkości niosące w rzeczony Jednoty, przez legacje przyznawane, składze biorą nietylko po hop Załączenia oświadczającego się, o to żąd, że tenże W. Regent Kurnatowski dzierżący lat kilkanaście za prawem arędownym folwark Kościelny Kopciński, w ciągu takowej dzierżawy ustawicznymi pretensjami mniej słusznymi uszczuplający, tak chwalebne fundusze, na resztę za pretensye z roku 1812 do 13 dzierżownego a od 13 do 14 administracyjnego nie kontentując się restancją za arędu jego zaległą, i całoroczną kresdencyją z jutrątemi go owego grosza, (bo ani szeląga z jutrątem jako Administrator nie wnosił;) z roku Administracyjnego, folwarku za który dotychczas się przez dzierżawcę po 3000 złotych corocznie, a więcej jeszcze z niechęci, iż nadal, ani jako dzierżawca, ani jako Administrator w folwarku Kopcińskim dla nieginięcia corocznych z onego jutrątem utrzymanym nie został, zastosował na urwanu z tychże funduszów jeszcze ogromne bez dowodów, i słuszności ad fundum folwarku Kopcińskich pretensye, a za one zyskawszy w Grodzie Trockim z rejestru summaryjnego na pretensye tego rodzaju nie właściwego dwa dekreta niestanne, z onych z popełnieniem złego przewodu prawa uformowawszy nietylko ulymarna konwikcyą za oną powodem podanego w Imieniu oświadczającego się jako jeneralnego aktora Objasnienia, iż folwark Kopciński jest Kościelnym, z tym iż w pretensjach do onego przynoszonych się wedle przepisu najwyższych Jmiejnych Ukazów w szczególności za protekcyą fundużu powołując na rodzajowi ludzkiemu użyteczne, zwykłe inaczey z pogorszeniem mniej prywatnych oszczędzające się, i uważające biorących; nie cywilnym, lecz śledztwienym porządkiem ich czynić należy; folwarku kopcińskich za napastne swe pretensye, z wyrugowaniem dzierżawcy arędownego akkuratnego w opłacie Jednoty umówionej summy za dzierżawę wypełnieniu wszelkich umówionych kondycyów, i nie wyszukując onę napastnych pretensyi, w posesyją swą nie obiać; zmyślać takowe oświadczenie w imieniu tych familij jak uczynił W. Regent Kurnatowski jest to krzywdzić one bo jest to samo co dowodzić, że one przytożawszy się do tak chwalebnych i użytecznych rodzajowi ludzkiemu funduszów dziś w osobie W. Regenta Kurnatowskiego idąc z nim jednomyślnie chcą one niszczyć; gdy się gniewają, że oświadczający się użył protekcyą prawa folwark Kopciński ochronił od zajęcia przez W. Regenta Kurnatowskiego, za czele i nie sprawiedliwe pretensye; gdyby te familije miały w istocie same przez się do zarzucenia przeciwko processowi tak dzielnie służącemu od napastci W. Regenta Kurnatowskiego, tożby się zgłosiły same do oświadczającego się z otworzeniem swojego zdania i życzenia, a oświadczający się jak one poważa, starałby się zastosować do tego; z właściwą że każdego członka Jednoty jako jednego towarzysztwa nie tylko całych familij jest obowiązkiem, i powinnością dbać, starać się, i radzić o utrzymanie funduszów publicznych, jakoteż oświadczający się w ogólności całej Jednoty każdej familij i każdego przodniocie najmocniej uprasza — Nareszcie gdyby te familije trwały w takim rozumieniu nie zgłaszając się do oświadczającego się i nie chcąc jako jest zwyczaj i porządek w rzeczony Jednoty przybyć, czy zgłosić się odezwą na zjazd, czy to prowincjonalny, Synodowy, czy Kuratorski, czy wreszcie Dystryktowy między innemi dla zarządzenia, i w tym obiekcie, lecz już chcąc przeciwko ustanowionemu już raz porządkowi przez akta sądowe i druki w dodatkach gazet obiać swoje opinie, tożby znaleźli kogo in-

nego, nie zaś W. Regenta Kurnatowskiego? do spełnienia tego, i W. Kurnatowski Regent żeby nawet był o to obligowanym istotnie powinienby się wyśmiewać, a to dla tego iż y takowe oświadczenie przez kogo innego zapisane znalazło epszą wiarę — A że nie tylko położone na czele oświadczenia przez W. Regenta Kurnatowskiego Familij i osoby one składające, lecz nawet cała rzeczona Jednota nie jest tego rozumienia i oświadczającego się nie obwinia, na dowód wciaga się tu z Extrakto pod pieczęcią Synodową wydane go i do Akt Ziemińskich Powiatowych Mińskich przy zapisaniu niniejszego oświadczenia podług tego się, aktów Synodu idącego roku miesiąca Julij od dnia czwartego do dwudziestego w Wilnie odbytego, przez cały zjazd to jest siedmiu świątecznych i piętnastu duchownych podpisanych, kwietacya oświadczającemu się dana w słowach: „Gł. J.W. Aktor przyniosłszy tak obrachunek pieniężny przed Synod, niemniej też należał tą wiadomością, wszystkich czynności swoich, na wprzekonaniu, się o jego ku Jednoty naszymu czynności i nie sprawa, cowańey pilności utwierdził; za jego troskliwość, czułą serce naszych przynosząc wdzięczność, nietylko go kwietujemy memorialem — Dawnośsz takim sposobem oświadczający się, iż W. Regent Kurnatowski zapisał Oświadczenie bez woli, wiedzy i poruczenia Familij, naczele onego położonych niemając to być jedynie ku pomocy swemu interesowi, gdy dowiadują się jeszcze, iż tenże W. Regent Kurnatowski, czy powodowany duchem nie spokojności, czy uczuciami niechęci z powodu już wyżej pomienionych, a zawzięty lubo jeden z nich w liczbie mnogiej bez plenipotencyi i cz. j. gobać użyć obligacyi wiedzy i poruczenia piszący się, jeszcze w r. 1814 msc. 7bra 8 dnia obatając przeciwnie znowu przy protekcyi Najwyższemi Jmiejnemi Ukazami dla wszelkich funduszów publicznych zastrzeżony od której się i cała Jednota nie usuwa owym garnie pod oną podał do komisji sądowej Edukacyjney na Gubernie Litewskie Białostockie, Mińską i prowincyą Białostocką ustanowionej, Prośbę w celu zatrzymania skutków takowyh — Prośbę, od Jednoty przez oświadczającego się jako jeneralnego aktora, i udzielnie przez plenipotentę W. Budziwionę na skutek postanowień na zjazdach prawnych też Jednoty do też Komisji z cofnięciem kroków prawnych w ony z W. Stefanem Grotkowskim Starostą Romajewskim jako posessorem folwarku Kościelnych Szwabiszek i Norejek rozwinietych, z uwag w tych postanowieniach wyrażonych, jako w rzeczy kombinacyą skonczonej podanych; zmuszonym jest jako jeneralny aktor i reprezentant całej rzeczony Jednoty, wedle wyznania samego W. Regenta Kurnatowskiego w interesach funduszów, ostrzedz i upraszać publiczności, iżby żadnym piśmem w imieniu członków Jednoty przez tegoż W. Regenta Kurnatowskiego wydającym się nie wierzone, oraz wszelkich jurydykcyów i kancelaryów, iżby onych do akt bez okazanych prawnych plenipotencyów nie przyjmowano, i na one z dnęb czułości nie dawano; na resztę samego W. Regenta Kurnatowskiego odjednoczającego się przez takie działania od Jednoty przynaglone zostanie, drogą prawa, szukać zakazania, tworzenia podobnych piśm cudzym imieniem, a czybyto poszło processem dawnemi prawami Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu służącemu przepisany, naprzykład przez Registr Taktowy; czy śledztwienym wedle Ukazów nadużyciu w processach, tworzenie oświadczeń czyli manifestów cudzym imieniem bez wiedzy zapisujących się w onych aktorów bez karnie uysć nie będzie mogło. Takowe Oświadczenie podając do Akt własnoręcznie podpisując. Dat ut supra w Mińsku Jerzy Łaniewski Wólk Sędziego b. Mińskiego Gł. Sądu, i Kawaler, jako aktor interesów Jednoty.

Roku 1815 miesiąca septembra 4 dnia na Urzędzie JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemińskim Powiatu Mińskiego stanowiący oabiscie J.W. Jmę Pan Jerzy Łaniewski Wólk b. Sędziego Sądu Gł. tego manifest do akt podał, przyiołem i jest w Xi-gali świadczę. Jozaffat Iwanowski Ziemiński Pttu Mińskiego Pisarz.

1. Excerpt z Protokołu Potocznej Ziemstwa, Powiatu Dzieńnińskiego, w dacie niżej wyrażonej zapisanego oświadczenia pod pieczęcią urzędową Ziemińską stronie rekwirowanej eorundem jest wydane. Roku tysiąc osiemset piętnastego miesiąca augusta siódnego dnia. Imieniem W. Jana Reissa wolno pr-

litującego Doktora, na W. IPanią Florentynę z Krauzow Rasterbergową Szambelanową dworu polgo, najsolenniejsze czyni się oświadczenie wspoi z żałaleniem oto: iż co s. p. mąż obżał. Szambellanowej Rasterbergowej, Ernest Rasterberg Sambellan pod małoletność oświadczającego się, a razem swych braci, przyjąwszy jako Wóy, a tym samym naturalny Opiekun nad osobami i majątkiem zupełnym pozostałym po zeszyłych Rodzicach, Rząd i opiekowanie się, wciążgu której małoletności inni z rodzeństwa zchodząc z tego świata, samojednego oświadczającego się, acz zostawili aktorem pozostałego po rodzicach majątku. Jednak gdy niespodziewał się, aby Wóy tak prędko dni życia ukończył, bardziey zaś zostając oddalonym osobiscie dopomnieć się i z Wójem rozliczenia się z opieki nie mógł mieć zdarzenia, i dla tego niejaki czas milcząc, czekał tylko pozostałego syna W. Wilhelmę w woyskowej służbie będącego. Lecz kiedy ten niewiadomo jest czy żyje? lub nie? a dowiaduję się, iż obżał. Szambellanowa cały majątek pozostały ruchomy i nieruchomy w Wilkomierskim Powiecie leżący Krowiszki nazywający się w swej wiedzy i Rządzie utrzymując — Tęż majątność Krowiszki wyprzedać zamysła, żalący się mając wielką do onego pretensyją, znając i to, że obżał. nieodebrałszy żadnych od swego zeszyłego męża, a oświadczającego się Wnia zapisów, utrzymujących rząd nawet dożywności, a tym bardziey Dziedzictwo oznaczających — Gdyby przeto iskowy frymarku szkodzić uczynionym nie został, i obżał. niemogła majątku marnie tracić znadużyciem praw nawet sukcesyi po swym bracie wiecznym i dopomnienia się o swój majątek w domie Rasterbergów umieszczony, zapobiegając, niniejsze z uzalenia w Aktach publicznych Ptu Dziśnińskiego ku zapisaniu podaie, postanawiając, iż poko formalnym procederem poszukiwać niepewną swej należności przywiązanej do majątku Krowiszek — Gdyby nikt okupno onego nie mógł wchodzić w transakta stanowcze, a i sama obżina Rasterbergowa także nie tracić nie ważyła się — W zastrzeżeniu całą Publiczność do gazet Kurjera Litgo dla trzykrotnego wniesienia podać żalący się oświadcza — Utego oświadczenia podpis tak się wyraża — Takowe oświadczenie na mocy plenipotencyi zapisując podpisuję — Józef Relis. Zgodził z protokulem Felix Stolyhwa Z. P. Dziśn. Rejent.

1. Podpisany za pełnomocnictwem nadanym mu od 100. i JWW. Opiekunów, nieletniey Xieźniczki Córki Dominika Stefani Radziwiłłówny dla interesów tego obiektu tyjących się, wyjechałszy do Królestwa Polgo i część niemalą czasu w mieście Warszawie bawiąc, gdy za zwrotem do kraju nałaził w gazecie Kurjera Litgo dwa tytuło remanifesta pierwszy przez JW. Ludwika Kamińskiego byłego Prezydenta Sądu Głgo Mińskiego, drugi przez JW. Grafa Karola Morawskiego Jenerała Majora i Kawalera przeciw sobie zapisane, a to w rzeczy odpowiedzi na oświadczenie onego wypisujące pobudki dla czego archiwum Radziwiłłowskie w Nieświżu lokowane dotąd otwartem nie zostało, oraz donoszące o przypadku jaki też archiwum spodkał, nie sądził nigdy, aby rzecz wynikała ze ścisłych obowiązków jego, i piorem jak przystoynność każe naydelikatniejszym doniesionem, w wypadkach zwłaszcza znaczną część Publiczności interesujących, którzy zamilczenie, za ubliżenie przyjętego przez siebie zastępstwa, tak wysoce ufnością Monarszą zaszczyconych Opiekunów poczytałby, aby mówię krok ze strony jego tak konieczny skonił powyżey wyrażone osoby do odpowiedzi z rzeczą samą zupełnie nie zgodney, a tylko osobistemi uszczypliwościami przeciw niżej podpisanemu zapewnionej dla tego kiedy z czynności swejey w zarządzeniu maszą Radziwiłłowską i jej interesami zdając opiece sprawę, naychlubniejsze pracy i gorliwości od jej otrzymał świadectwo, i mając w pogotowiu wiadomość dokładną wszelkich czynności swoich tudzież obrótu gotowego grosza do jego weszyłego na takąż samą w Kommissyi Naywyższym Ukazem dla interesów Radziwiłłowskich naznaczoney, spodziewa się niepiłownie zasłużyć opinią — niewidzi pobudek odpowiadania po szczególe na rzucone przeciw sobie czernidła i rażenia uszu Publiczności wzajemnemi cytacyami spraw czyichkolwiek, mając własną spokojność i niewinność za naymocniejszą przeciw potwarzom tarczą — Dla tego na tém kończąc odpowiedź na oba wyżey rzeczzone tytuło Remanifesto, życzy pierwszemu podobnie łatwego przed temi do kogo należeć będzie usprawiedliwienia się, a drugiego naypokorniey nprasza, aby gdy niżej podpisany będzie zdawał przed Kommissyją sprawę z czynności swoich

ratczył się wszystkim szczegółom osobiscie przypatrzeć i osądzić, czyli te w jakimkolwiek punkcie na uszerbek dóbr Sukcessorki lub interesa jej realnych wierzycieli zmierzały — Czyli przeciwnie obu tym stronom dogodnemi i użytecznemi były. Dat w Białymstoku 1815 augusta 31 dnia. Jan Chodźko Prezydent Sądu Gł. G. M.

Roku 1815 msca augusta 31 dnia — Przed Sądem Głównym Depart. z Obwodu Biał. komplet z osób obu Depart. jako w czasie wakacyinym składającym, stanawszy osobiscie JW. Jan Chodźko Prezydent Sądu Główn. Guber. Mińskiego, niniejsze oświadczenie do akt podał. Assesor Arcimowicz. Jest w Aktach poświadczają Sekretarz Jan Książczyński.

1. Na jednoczasowe rozpoznanie, i usatysfakcyonowanie pretensorów W Franciszka Szemiotha chorążego woysk Ros. z funduszu Jago Summownego na folwarku Mosuszynie mniejszym, w Powiecie Wołkowyskim położonym, opartego, przez Remissyiny Dekret Sądu Głównego z Depart. Gubur. Lit. Grodzień wyznaczony Sąd Taxatorsko Exdywizorski, po ufundowaniu na dniu 15 augusta idącego roku w pomienionym folwarku Mosuszynie, Jurydykcyi, i po ułatwieniu akcesoryinych, względem administracyi, aktów kalkulacyi, komportacyi i adcytacyi, kwestyów do oczewistego całej sprawy rozpoznania, dzień czwarty następującego miesiąca nowembra zamierzył, gdy zaś dla niestawiających pretensorów, ammissya przez Dekret Remissyiny, jest zastrzeżoną, iżby przeto niewiadomość, niestała się przyczyną utraty pretensyi komukolwiek z pretensorów W. Szemiotha, Sąd Taxatorsko Exdywizorski do rozprawy na pomienionym terminie tychże wszystkich W. Szemiotha Kredytorów i pretensorów, niniejszym ogłoszeniem obwieszcza i wzywa, 1815 roku augusta 16 d. Karol Bortnowski P. S. T. E. Kazimierz Pietraszewski S. E. Ignacy Roszkowski S. G. P. Gro.

3. Sąd Taxatorsko Exdywizorski na domiar satysfakcyi Wierzycielom zeszyłych Ignacego Kasztelana Witebskiego i dalszych Kurzenieckich przeznaczony, za Obwieszczeniem przybywszy do Dobr Drohiczyzna w Pcie Kobryń: leżących, na terminie dnia 13 presentium, dla nieznaidywania się Duchownych Deputatów, Powiatowych Strapczych i Ziemliomiera, oraz dalszych przeszkod, Sądownictwo swoje do d. 22 7bra terazniejszego roku odłożył, i w tym już terminie ostatecznie poruczoną sobie czynność kończyć postanowił — Wzywa zatem wszystkich Kredytorów, Pretensorów i pod jakimkolwiek bądź względem wchodzące w Sprawę strony, do konieczney na pomieniony termin pod upadkiem pretensyow i dowodow stannosci, a JPP. Komornikow wymiarem Dóbr trudniących się, do wczesnego przed pomienionym terminem wymiarow i inwentarzow zweryfikowania. 1815 roku augusta 17 dnia Drohiczyn. Zporuczenia Sądu Exdywizorskiego podpisuję. Antoni Malewski Sądu Głównego i Exdywizor Regent.

3. Pałac JW. Hrabiego Jenerała Paca, w Wilnie przy placu Ratuszowym pod Nrem 200 sytuowany, jest do zaarędowania na jednoroczną lub dwóletnią dzierżawę — Ktoby przeto sobie życzył go zapossydować całkowicie; czyli też poszczegulnie nając w nim jakie apartamenta; ma się udać do mieszkającego w tymże pałacu Murgrabiego, od którego będzie miał wiadomość tak o arędzie całego razem pałacu, jakoteż osobno każdego z appartamentow Dnia 22 augusta 1815. roku.